

Діяльність Луцького повітового місіонерського комітету в 1924-1925 роках

7 липня 1923 р. Священним Синодом Польської Православної Автокефальної Церкви було прийняте положення про повітові місіонерські комітети. Згідно цього положення, у кожному повіті православних єпархій у Польщі створювався «Православний Місіонерський Комітет». Головним їх завданням було використання всіх засобів які могли, служити для утвердження православних у вірі, добрій моральності, для захисту православних від впливу лжевчення, розколу, сектантства і невір'я, а також і до навернення в лоно церкви заблудших. Також до обов'язків Повітового Місіонерського комітету входило збирання свідчень про стан і справи внутрішньої місії в повіті, турбота про розвиток місіонерської діяльності, обговорення всіх справ і заходів, які відносяться до місії і проведення їх, з благословення правлячого архієрея, у виконання. У кожному повіті був повітовий місіонер і мали відбуватись регулярні з'їзди місіонерських комітетів.

Але хоча утвердження місіонерських комітетів у Волинській єпархії відноситься до кінця 1923 р., фактично свою діяльність комітети розпочали із 1924 р., переважно із другої половини року.

Отож, 10 липня 1924 року відбувся черговий місіонерський з'їзд Луцького повітового комітету, на якому відбувалися вибори голови, скарбника та секретаря комітету. За результатами голосування головою та скарбником став прот. Анастасій Павлюковський, а секретарем – свящ. Василь Паліченко. Було вирішено вступити в зносини із Луцьким Хрестовоздвиженським братством і запросити до себе 2-ох – 3-ох його членів. Наказано кожному приходу Луцького повіту асигнувати на потреби місіонерського комітету по 3 злотих: 2 від священника і 1 від псаломщика. Доручено прот. Анастасію Павлюковському скласти керівництво по боротьбі зі штундою. Комітет постановив щоб у всі великі свята по храмах повіту була достатня кількість брошур місіонерського змісту, у свята на богослужінні повинен бути присутнім хоча б один член місіонерського комітету, а в особливо заражених «штундою» приходах – повітовий місіонер. Наказано приходським священникам влаштовувати публічні диспути зі штундами, користуючись при цьому керівництвом, надрукованим у «Воскресному чтении» за №5/1924 р., роздавати народу місіонерські листівки і брошури.

Наступний з'їзд відбувся 18 вересня 1924 року. На ньому були присутні священники: Павлюковський, Прокопович, Сльозко, Майборода, Калинкевич та інші. Також були присутніми два члени Хрестовоздвиженського братства: протоієрей Хрестовоздвиженського храму м. Луцька Ананія Сагайдаковський і голова братства Євгеній Ясинський. В результаті вирішили:

- 1.Провести на приходах систематичну катехізацію;
- 2.По недільних всчорах служити вечірні і акафісти з місіонерськими бесідами, бути на апостольських читаннях;
- 3.Періодично проводити бесіди із дітьми для навернення їх до храму Божого. Рекомендовано використовувати катехізис Почаївського монастиря .

Також було вирішено, щоб настоятелі до 1-го числа кожного місяця здавали благочинним звіти про стан та діяльність штунд на приході, а благочинні відповідно до 20-го числа здавали ці звіти в Місіонерський комітет. Також голова Хрестовоздвиженського братства Євгеній Ясинський пожертвував на потреби Місіонерського комітету 3 злотих.

На зборах, які відбулися 30 жовтня 1924 року, були заслухані і проаналізовані звіти з приходів і благочинь. Також 18 листопада в Кременці відбувся з'їзд повітових місіонерів.

27 листопада 1924 року було вирішено провести кружковий збір на Різдва на потреби Місіонерського комітету, а у Вербну неділю провести тарілочний збір на Єпархіальну місію. Постановлено просити Луцьке Староство про видачу посвідчення на право вести публічні диспути зі штундами. Постановили відправити в поїздку по приходах Луцького повіту для диспутів із керівниками штунд протоієрея Євсевія Сльозка.

Під час з'їздів, які відбувалися 30 грудня 1924 року та 29 січня 1925 року, було прийняте рішення наполегливо рекомендувати повітовим місіонерам проводити бесіди зі штундами, також постановлено видати карту Луцького повіту із вказаними на ній пунктами найбільшого зараження штундами і поділом на благочиння.

Із актів постанов зборів 26 лютого та 26 березня 1925 року видно, що повітовий місіонер провів 15 березня провів дебати зі штундами, звідки вийшов переможцем. Було постановлено видати відривний місіонерський календар по зразку календаря 1924 року. Схвалили Місіонерські карти, які склав благочинний Луцького округу священник Кульчинський. На видання двох карт було витрачено 60 злотих.

На зборах 30 квітня 1925 року було оголошено сумну новину: член комітету священник Євсей Сльозко зрадив Православну Церкву і перейшов до римо-католиків. Члени Любомльського комітету виразили занепокоєння тим, що спілкування (звіти) із повітовим місіонером гальмують роботу в повіті.

Наступні з'їзди відбувались 4 червня та 30 липня 1925 року. Була вислухана доповідь члена комітету протоієрея Павлюковського, який 19 липня їздив у село Доросині, де на дебатах переміг «вожака» адвентистів, у результаті чого 10 людей перейшли із секти в православну віру. Він заявив про те, що в заражені села необхідно посилати велику кількість місіонерських брошур. Також вислухали прохання священника села Городиця, який просив допомогу в боротьбі зі штундами. Було вирішено відслужити в селі соборну службу, після чого на загально-сільських зборах провести полеміку із штундами.

На черговому зібранні, яке відбулося 31 серпня 1925 року, вислухали звіт повітового місіонера про поїздку в Почаїв на з'їзд повітових місіонерів. Також вирішено просити Митрополита надрукувати «Оружие правди» Н. Ю. Варжанського із доповненнями Луцького повітового місіонера.

29 жовтня 1925 року було вирішено розділити Луцький повіт на 3 райони: перший очолив настоятель храму с. Медвеже – Михайло Тарнавський, другий – священник с. Суськ Михайло Осксукий, третій – настоятель с. Вітовичі Павло Лихайсьовський. На прохання повітових місіонерів були надруковані такі книги:

- 1) «Оружие Правди» Н. Ю. Варжанського;
- 2) «Місіонерские беседы со штундобаптистами» Богляповова;
- 3) «Обличения витийливые»
- 4) «Борьба со штундой»
- 5) «Меч Духовный»
- 6) «Мисионерский пом'яник» прот. І. Столин;
- 7) «Краткий толкователь Священного писания» прот. І. Столин;
- 8) «Симфония на Старий и Новый Завет» прот. І. Столин.

Отож, із наведеної вище інформації можна зробити висновок, що діяльність Луцького повітового комітету в 1924-1925 роках була дуже активною. Проводились щомісячні з'їзди, на яких вирішувались найважливіші питання, комітет активно співпрацював із Хрестовоздвиженським братством. Проводився активний моніторинг діяльності сектантів у повіті, була налагоджена видавнича діяльність, яка забезпечувала приходи необхідною літературою місіонерського зміст. Комітет дуже швидко реагував на запити священників про допомогу, відправляючи розумних та досвідчених пастирів, які проводили відкриту привселюдну полеміку із сектантами, і як результат – багато людей наверталися до православної віри.

Використані джерела:

Державний архів Волинської області – Ф. 134, оп. 1, спр. 1.